

Škoda je le, da so bile v Rimu na delu razven trgovske zbornice tudi drugi vplivi in sicer navadni smrdljivi vplivi onih, ki med obćim interesom, gledajo le svoj. Odredba je dejanski taka, da za služi mnogo kritike: kritike, koji bi bilo možno izogniti se, ako bi bila vlada poučena kakor gre. Odredba prizadeva zares le ubožnejše sloje v veliko korist kapitalistov in v tem političnem momentu in zadržanju, ki je zavzelo Nittijevo ministrstvo, je to čudno.

Najtežja točka je ona, ki zadeva zavarovalnine; ako bi bili hudobni, bi brez drugega natočevali, da je bil dober del odredbe narekovan od zavarovalcev, dasi bi bilo domnevati, da služi naredba bolj hišnim gospodarjem.

Razločnejše povedano: Glavnice zavarovalnih družb so naložene deloma v hipoteknih posojilih, deloma v stavbah in zemljiščih, deloma v kupčijah, ki niso malo ali nič prizadete od valutnega vprašanja, in najmanj seveda v gotovini. Ker pa določa odredba, da smejo plačevati lastniki hiš svoje dolgove v izsneri 60 od sto, ako ne določijo drugače sodnik — in iz odredbe ni mogoče pometi, je li ima sodnik oblast določiti nižji ali višji odstotek ali pa oboje — zadostuje to dejstvo, da se izmažejo zavarovalne družbe pri plačevanju penzij z izmero 60 od sto izvzemši le one slučaje, ki zadevajo vže zapadle premije in ki se ugotovē na podlagi posebnega inventarja. Jasno pa je, da se te zavarovalne družbe sila okoristijo baš z glavnici, ki niso naložene v hipoteknih posojilih in teh je pretežna količina. Sredstva pa ni, da se bi moglo prisiliti te zavarovalne družbe k poštenejšemu in bolj človeškemu postopanju. Radi tega je naravno opravičen sum, da so zavarovalne družbe pritiskale na rimsko vlado dobro vedoč, da čuvajo z zaščito interesov hišnih gospodarjev tudi svoje.

Druga točka, ki je po večini v zvezi s prediđočo in ki ni nič manj resna je možnost, da odloča v spornostih sodnik od slučaja do slučaja. Odredba določa, da se bode moglo zateči k sodniku le v izjemnih slučajah. To je v teoriji lepo slišati, toda v praksi kako bode? Je-li bode mogoče izogniti se sumu interesirane pristranosti razsodivši v prilog jedne ali druge stranke? Mnenja smo, da je jako težavno odločiti vže naprej, kedaj je spornost res izjemna ali pa ni. Radi tega je predvidevati številne tožbe na sodnijah, kar bode le v velikansko škodo splošni vreditvi vprašanja, ker ostane še v negotovosti dober del prebivalstva. Vreditev pa bi bila jako nagla, ako se bi bila od ločila vlada, kakor je bila njena pravica in dolžnost, razsoditi salomonično. Res je, da bi bilo dosti nezadovoljnejšev — sicer pa jih bode s tem sistemom še več — toda če ne drugega, bi že vedel vsak, pri čem da je in se bi povrnil k svojim opravilom v mejah, ki mu jih dopuščajo njegova sredstva.

Nadaljna točka, koje se istotako ni vzelo v vpošte in ki bode brezdvomno povod marsikateri tožbi, je ona, ki zadeva kredite po 5. novembra, to je potem ko se je postopalo s krono v smislu Badoglijeve odredbe in plačevalo zanjo 40 italijanskih stoćink. Takrat so namreč vredili trgovce svoje zadeve tako, da jim ni bilo treba vsak dan dokladati iz svojega v blagajne: blago na pr., ki je stalo 10 lir, je bilo zvišano avtomatično na 25 kron, kar je bilo tudi pravično. Toda na 25 kron je niso zvišali edino le oni trgovci, ki so morali temu zvišanju primerno plačevati; tega poviška v kronah so se poslužili tudi oni trgovci, ki so dobivali blago proti naknadnemu plačilu in ki so je torej plačali potem ko so je prodali. Takega blaga pa je bilo v prvih mesecih leta 1919 v naši deželi ogromno. Istega sistema so se poslužavali tudi številni trgovci, ki so dohajali iz kraljestva prodajati blago na svoj račun in tako so si vredili tudi oni, ki niso dajali svojim odjemalcem drugega kakor delo lastnih rok.

Vsi ti ljudje, ki niso imeli v preteklosti najmanjše škode in ki so dobili aprila meseca svojih 40 od sto, t. j. natančno toliko, kolikor jim je pritikalo, bodo danes seveda zahtevali od onih, ki so se vsled prejšnje odredbe pri sklepanju pogodb morali obvezati, da se priznajo za dolžnike še za ostalih „x“ lir, ki jih določijo poznejša odredba, še 20 od sto od v kronah izraženega računa, kar odgovarja danes 50 od sto realne vrednosti prodanega blaga. Ker je pa naravno, da to ni pravično, je istotako samo ob sebi-unevno, da se ne bodo vsi vdali pozivu plačila in tako bo nastalo pravd, da bode veselje za odvetnike.

Državna blagajna je pa naravnost oškodovana z izplačilom nadaljnih 50 od sto za takozvane serijane lire; težko, jako težko bodo prizadeta vsled tega neumljivega doplačila, ker bode morala popolnoma neopravičeno plačati tozadevne svote gori opisanim trgovcem, vojakom in uradnikom, koje je vporabila za razpečevanje teh novih lir in med kojimi ne manjka prebrisancev, ki so jih obdržali čimveč so mogli; doplačati jih bode morala državna blagajna vsem bankam, ki so jih izplačevale na lahkomi-seln način vsem onim v plačilo vrednotnic in denarnih nakazov iz kraljestva.

Pa konečno še nekaj, kar je važno za slovenske begunce, ki so se mudili tekot vojne v Italiji.

Ti nesrečniki po večini niso imeli dovolj denarnih sredstev in z nekim kr. odlokom so se jim mogla dovoljevati posojila potom italijanske banke (Banca d' Italia), ako so mogli namreč dokazati z verodostojnimi pričami, da posedujejo v neodrešenih deželah svoje glavnice ali premoženje in ako ste podpisali menjico dve plačila zmožni osebi.

Sedaj pa se nahajajo te osebe očitno v jako težkem položaju, kajti med tem, ko jim je treba plačati dolgove storjene v Italiji „alla pari“ dobijo v svoji stari domovini le 60 od sto, čeravno jim je bilo večkrat poleg vsega še premoženje porušeno. Taki državljani zaslužijo vsekakor posebne pomoči.

„V obče — pravi člankar — ponavljam, kar sem o priložnosti vže rekel: želeli bi bilo, da se bi znova pretehtalo ukrepe in pri tem vpoštevalo nasvete od strani oseb, k s hladnimi pomislili odkrivajo hibe pričujoče odredbe, treba je le znati dobiti te objektivno misleče ljudi, ki jih je sicer malo, a se vendarle najdejo“.

Mi se seveda pridružujemo tej kritiki, najdemo pa največjo hibo v tem, da se ni razločevalo premoženja pred vojno in med vojno oziroma po sklepu premirja.

40 od sto za vojne dobičkarje in one, ki so si nabrali denarja na vse mogoče poštene in nepoštene načine, je seveda popolnoma odveč.

60 od sto za one, ki so imeli premoženje pred vojno pa je povsem premalo, ako se pomisli, kako vrednost ima današnja papirnata valuta v primeri s stavbami in zemljišči.

Naredba postaja vsled tega vedno bolj sumljiva, ker ji manjkajo elementi, iz kojih se bi dalo sklepati, da se je hotelo rešiti premoženje, ki je je ta ali oni posedoval pred vojno v glavnicih pri zasebnikih ali v vrednotnicah.

Morda so se tega zavedali oni, ki so kovali to naredbo, ker so pustili izhodišče za one, ki se zatekajo radi k odvetnikom.

V popravu nedostakov, ki jih ni baš malo, bo morala naredba še v parlament in ako slučajno ne bodo sedeli v vseh klubih kamoraši, je nekaj upanja, da se ta naredba prilagodi pravičnejšim vidikom, kajti sedanja oblika je brezdvomno skovana pod pritiskom činiteljev, ki imajo od današnje vreditve valutnega vprašanja največji dobiček.

V tretje gre rado pravi pregovor in res ni izključeno, da pridemo še prej ko mislimo do tretje in definitivne naredbe, ki mora konečno in nepreklicno rešiti to pereče vpračanje, ki trpinči danes vse one, ki menijo, da imajo kaj pod palcem.

Izdajatelj: JOSIP PETERNEL.
Upravitelj in urednik: Karol Jušič.
Tiskarna G. Juch v Gorici.

POZOR!

Išče in kupuje se vsako množino prvi za kurjavo in plačuje se dobro. Ponudbe je nasloviti na uredništvo „Goriškega Slovenca“.

Orazietti in Angelini

Velika zaloga črnega in belega vina iz Kojškega.

KONKURENČNE CENE

Na Piacuti (Piazza N. Tommaseo) nasproti cerkve.

Giov. PATERNOLLI

CORSO G. VERDI 38.

Najstarejša knjigarna in trgovina s pisarniškimi predmeti. Bogata zaloga vsakovrstnih pisarniških potrebščin, slik, barv i. t. d.

SLOVENSKE KNJIGE.

Zaloga italijanske slovnice za Slovence: „Italijanščina za Slovence“ sp. V. Bandelj. Slovarji italijansko-slovenski, in slovensko italijanski. Slovenska postrežba

! BAZAR!

Na Verdijem tekališču Corso Giuseppe Verdi 13

Se nahaja bogata zaloga galanterij, papirja, dišav, toaletnega mila, steklenin, glinastih posod in posebno bogata izbira razglednic in časnikov.

Prodaja se vse na drobno in na debelo Edina zaloga papirja „Abadie“

S cenami ne more nihče konkurirati.

: Leopold Zakraisk :

JOSIP VODOPIVEC

Gorica, Corso G. Verdi II

TRGOVINA

Perilo, manufakture in izvršene obleke

Naznanjam, da sem začel strehokrilno obrt

v Gorici (Largo Nicolò Pacassi 3 in 5)

in se priporočan hišnim gospodarjem, ki sem jo v stanu dobro in hitro postreči. Sprejemam tudi izdelovanje vsakovrstnih načrtov in stavbenih proračunov.

Maksimiljan Poberaj arhitekt.

Pozor trtorejci

Trtnice Dorigo Dr. Domenico MANZANO (Videm)

Cepljene trte, križane vrste, Velika izbira sadnih mladik, cepljene mrčne mladike, krasne rastline, Sviloprejkina semena — zagotovljen vspeh.

Genik na zahtevo brezplačno

SIGON JOSIP

Gorica, Ulica Rastello 8

Velika zaloga vsakovrstnih ur, verižic in zlatenin

Najnižje cene

Tvrđka: Pietro Quagliata & sinovi
Gorica: Via Morelli št. 12

trguje z vinom, oljem, jesihom, jestvinami.

Cene tekmujejo z vsako konkurenco.

KURIVO velike koristi bolje od lesa

L. 30 kvintal na drobno -- L. 25 kvintal na debelo.

G. Temil-Gorica Via G. Carducci št. 1 nasproti Montovi hiši

Nožarna in brusilnica na električno gonilno silo.

Bogata zaloga vsakovrstnih rezil.

Prevzame se brušenje vsakovrstnega rezilnega orodja in se jamči za izvršeno delo.

Lastnik ima na razpolago izurjene delavce v popravljanju kirurģičnih in drugih sličnih orodij.

Prodaja tudi toaletne predmete

BANCA DELLA VENEZIA GIULIA - GORIZIA

Banka za Julijsko Benečijo v Gorici

Anonimna družba - Društvena glavnica L 1.000.000

Agencije:

Ajdovščina, Ajello, Gradišče, Gradež, Červinjan, Kormin, Tržič.

Depoziti - posojila - odračuni

Brezplačna emisija bančnih nakazov, ki so vporabljeni po celem kraljestvu